

Datum
2025-03-10

Vår referens
FSD

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju.L6@regeringskansliet.se

Remissvar avseende betänkandet Personuppgifter och mediegrundlagarna (SOU 2024:75)

TechSverige har givits möjlighet att avge remissvar på betänkandet Personuppgifter och mediegrundlagarna (SOU 2024:75), dnr Ju2024/02386.

TechSverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation för alla företag inom tech-sektorn. Vårt uppdrag är att tillsammans med medlemmarna skapa bästa möjliga förutsättningar för en konkurrenskraftig svensk techbransch som driver innovation och utveckling i hela samhället. Bland våra cirka 1 400 medlemsföretag – som sammantaget har närmare 100 000 medarbetare i Sverige – finns allt från startups till multinationella bolag.

Sammanfattning

TechSverige menar att det är av vikt att företag kan genomföra legitima bakgrundskontroller för att bedöma risker. Begränsningar i möjligheten att genomföra riskbedömningar kommer att påverka säkerhet i näringslivet negativt.

Bakgrundskontroller är en del i ett bredare säkerhetsarbete som har ökat i betydelse för många företag, inte minst de som till bedriver olika slags samhällsviktiga verksamheter samt företag som utför konsult- och andra tjänster åt dessa. Liknande tjänster används också för andra legitima undersökningar i näringslivet.

Enligt TechSverige bör regeringen skyndsamt utreda och föreslå lagstiftningsåtgärder som kompenserar för de begränsningar som de föreliggande förslaget kan innebära för tillgången på relevanta uppgifter för bakgrundskontroller.

Bakgrund

Utredningen har haft i uppdrag att se över grundlagsskyddet för söktjänster som offentliggör personuppgifter om lagöverträdelse samt söktjänster som offentliggör personuppgifter om adress, telefonnummer, civilstånd och andra uppgifter som rör enskildas personliga förhållanden. Syftet med uppdraget har varit att stärka skyddet för den personliga integriteten när personuppgifter offentliggörs i sådana söktjänster. I betänkandet lämnas därför förslag på en regleringsmodell innebärande införandet av generella undantagsbestämmelser i tryckfrihetsförordningen (TF) och i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL), s.k. delegationsbestämmelser, vilket ger lagstiftaren möjlighet att genom lag göra vissa inskränkningar i TF och i YGL. Detta medger också att redan befintlig lagstiftning och EU-förordningar på området blir tillämpliga, varvid EU:s dataskyddsförordning och data-skyddslagen i praktiken blir tillämpliga för de aktörer som träffas av bestämmelserna.

Högsta domstolen beslutade den 25 februari 2025 i två mål innebärande att art. 10 i data-skyddsförordningen ska beaktas vid tillämpningen av 21 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen. Det får till följd att brottmålsdomar och andra handlingar kopplade till brottmål såsom beslut, dagboksblad och stämningsansökningar endast får lämnas ut till företag som bedriver söktjänster för lagöverträdelser på nätet med förbehåll om att dessa inte får tillhandahållas eller göras sökbara för allmänheten eller betalande kunder på sätt som ger tillgång till namn, personnummer och adress för enskilda personer. Det som redan lämnats ut till företag för söktjänster för lagöverträdelser på nätet kommer alltså fortfarande att finnas tillgängligt.

TechSverige vill se ny lagstiftning om bakgrundskontroller

Många av TechSveriges medlemsföretag tillhandahåller infrastruktur, tjänster m.m. till hela samhället, andra företag och aktörer inom offentlig sektor som är av stor vikt för att ett modernt samhälle ska fungera. Det gäller i fredstid, under den nuvarande perioden med omfattande s.k. hybridattacker, under kriser av olika slag liksom under höjd beredskap och krig. Det ställer mycket stora krav på ett omfattande säkerhetsarbete hos dessa företag, liksom för företag som utför konsult- och andra tjänster åt dem, av vilken en del också följer av lagstiftning.

Ökad kriminalitet och ett allmänt försämrat säkerhetsläge tillsammans med ökade krav på en säker arbetsmiljö, har skapat ökat behov av gedigna bakgrundskontroller. Bakgrundskontroller omfattar ofta mer än de uppgifter som här avses inför och under en anställning, såsom granskning av meritförteckningar, referenstagning och i vissa fall prövningar enligt säkerhetsskyddslagen. Dessa frågor bör därför betraktas i ett bredare perspektiv än vad som framgår av betänkandet.

En arbetsgivare har inte bara ett ansvar för verksamheten och skydd av företagshemligheter utan även ett ansvar för personalens säkerhet. Detta innefattar kontroll av att inga olämpliga eller potentiellt farliga personer får tillgång till lokaler och känslig information om verksamheten i syfte att störa, förstöra eller infiltrera. Arbetsgivarens ansvar gäller inte bara arbetssökande utan även redan anställda personer och övriga som har tillgång till företagets lokaler eller information om företaget och dess verksamhet.

Det bör också framhållas att eftersom det enligt rådande rättsläge finns begränsade möjligheter att avsluta en pågående anställning på grund av en anställds brottliga handlingar som saknar koppling till tjänsten, är det av största vikt för våra medlemsföretag att ha möjlighet att genomföra grundliga bakgrundskontroller inför anställning.

Utöver vad som framgår ovan är bakgrundskontroller viktiga för att undvika kostsamma felrekryteringar genom att säkerställa att rätt person anställs för rätt position. Omfattningen av bakgrundskontrollen är situationsanpassad och beror på verksamhetens art, befattningen och den person som ska kontrolleras.

TechSverige är väl medveten om att våra medlemsföretags behov av en effektiv och säker kontrollfunktion av uppgifter för att kunna genomföra en riskbedömning om personen är lämplig för en tjänst alltid måste ställas emot enskilda individers integritet. Även våra medlemsföretag drabbas i ökad omfattning av att kriminella aktörer utnyttjar uppgifter från dessa sökbara databaser i syfte att välja ut och kartlägga sina brottsoffer.

Dessa två legitima intressen, behov av bakgrundskontroller visavi integritetsskydd, måste balanseras mot varandra. Emellertid har den föreliggande utredningen inte haft direktiv att göra denna balansering, varför betänkandet bara hanterar inskränkningar av möjligheten att nyttja sökbara tjänster och inte hur företagens legitima behov av informa-

tion ska tillfredsställas. Detta förhållande nämner utredningen själv på s. 226: ”I vilken utsträckning det framöver kommer att vara möjligt att behandla uppgifter om lagöverträdelser för t.ex. bakgrundskontroller beror alltså delvis på utfallet av annat lagstiftningsarbete.”

Även Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har den 13 juni 2024 framfört behovet av en utredning om bakgrundskontroller och därvid angivit ”Det finns skäl som talar för att den reglering som finns i dag gällande bakgrundskontroller inte motsvarar de behov som uttryckts för bland annat arbetsgivare att utföra sådana kontroller. IMY anser att det i vissa fall skulle kunna finnas ett legitimt intresse av att få tillgång till uppgifter om enskilda har dömts för brott även utanför det lagreglerade området.” (s. 3). Det har även förekommit annat utredningsarbete som förslagen från Leverantörskontrollsutredningen i betänkandet En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43).

Tjänster som tillhandahåller olika uppgifter ur offentliga register m.m. underlättar inte bara säkerhetsarbetet utan även också andra legitima undersökningar inom näringslivet. Flera företag tillhandahåller sådana tjänster i dag. Den fortsatta beredningen av dessa frågor bör i större utsträckning ta hänsyn till den befintliga branschens fortsatta villkor.

Enligt TechSverige bör regeringen utreda behovet av tillgång på uppgifter för bakgrundskontroller. Betänkandet Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64) och förslaget till genomförande av CER-direktivet i svensk rätt löser inte tillgången på uppgifter utan snarare ställer krav på bakgrundskontroller för kritiska verksamhetsutövare. Med beaktande av att besluten från HD får direkt genomslag och omöjliggör bakgrundskontroller av personer som dömts i tiden efter att domarna meddelats är det viktigt att en sådan utredning genomförs skyndsamt.

För TechSverige

Christina Ramm-Ericson
näringspolitisk chef

Fredrik Sand
näringspolitisk expert